

Kilpailevien tuotteiden analyysi

Uusi Risteilytuote Suomenlahdelle ja Saimaalle –hanke

2022

Yhteistyössä

Pohjois-Savon liitto tukee
maakunnan
menestystä

Sisällys

1. Johdanto
 2. Suunniteltu tuote
 3. Kilpailevat risteilytuotteet
 4. Muut kilpailevat tuotteet
 5. Yhteenveto tuotteista
 6. Johtopäätökset
- Lähteet

1. Johdanto

Uusi Risteilytuote Suomenlahdelle ja Saimaalle -hankkeessa kehitetään uudenlaista risteilyliiketoimintaa Uudeltamaalta Itä-Suomeen ulottuvalla alueella. Pääsääntöisesti hankkeessa tutkitaan uudentyyppisen tuotteen tuomista markkinoille, joissa asiakkaat viettävät useista päivistä jopa viikkoon risteilyaluksella ja pääsevät tutustumaan Suomenlahden ja Saimaan nähtävyyksiin niin laivalta käsin kuin pysähdysten aikana maissa. Tämän lisäksi hankkeessa tutkitaan mahdollisuuksia kehittää nykyistä rannikon ja sisävesien risteilyliiketoimintaa.

Tällä hetkellä rannikolta ja sisävesiltä puuttuu niin suomalaisille kuin kansainvälisille asiakkaille suunnattu risteilytuote, jossa on yöpymismahdollisuus. Vastaavia tuotteita löytyy tällä hetkellä muun muassa Norjan rannikolta ja Keski-Euroopasta ja Portugalista jokiristeilyinä. Suomessa viimeisimpänä vastaavan kaltaista tuotetta on tarjonnut Saimaa Travel m/s Brahe -aluksella vuonna 2010-luvun alussa. Tätä ennen samainen alus purjehti rannikon ja Saimaan risteilyitä Kristina Cruisesin alla nimellä m/s Kristina Brahe.

Hankkeen suunnitteluvaiheessa esimerkkinä oli käytetty Euroopan jokiristeilyitä ja Norjan vuonoristeilyitä. Hankkeessa on tutkittu mainittuja kahta erityyppistä risteilytyyppiä, mutta sen lisäksi tässä analyysissä nostetaan esille muutamia muita erilaisia risteilyitä, jotka voisivat sopia Suomenlahden ja Saimaan alueelle. Risteilyliikenteen lisäksi raportissa on nostettu esille muutama muu vastaavantyyppinen matkavaihtoehto, joka ei kuitenkaan ole risteily.

Edellytyksiä risteilytoiminnalle on hankkeen muissa tutkimuksissa ja selvityksissä löytynyt. Tämä raportti katsoo toimintaympäristöä kilpailevien ja samankaltaisten tuotteiden näkökulmasta.

Kuvat: Hurtigruten ja AmaWaterways

2. Suunniteltu tuote

Kartta: Open street map

Reitti

Hankkeessa on tarkoitus määrittää erilaisia reittivaihtoehtoja, jotka ovat asiakkaille houkuttelevia ja toteutettavissa nykyisiä risteilyaluksia suuremmilla aluksilla. Suuremmilla aluksilla liikennöidessä haasteita voi ilmetä esimerkiksi satamien ja väylien syvyyksissä, matalalla kulkevien siltojen ja ilmakaapeleiden alittamisessa ja satamien laituripaikoissa. Näitä haasteita kartoitetaan ja niistä on julkaistu erillinen selvitys.

Potentiaalisia vaihtoehtoja reitin ja keston osalta kartoitetaan parhaillaan niin liikennöimisedellytysten kuin asiakkaiden kiinnostuksen näkökulmista. Risteilyjen kestot vaihtelevat muutamista päivistä viikkoon. Pysähdyspaikkoja on reittivaihtoehtoissa sekä Suomenlahden rannikolla että Saimaan sisävesillä.

Aluksen pysähtymistä Pietarissa tutkitaan, koska pysähtyminen Pietarissa lisäisi risteilyn vetovoimaa huomattavasti. Helmikuun 2022 lopulla alkanut Ukrainan sota ja tämän takia Venäjää kohtaan asetetut pakotteet saattavat aiheuttaa vaikeuksia liikennöintiin Venäjän alueella. Vaikutukset kiinnostavuuteen ovat olleet sodan alettua päinvastaiset. Matkailijoita huolestuttaa turvallisuus Venäjän lähellä liikuttaessa. Tämän vuoksi reittivaihtoehtoja kehitetään niin, että risteilyalus liikennöisi kokonaan Suomen aluevesillä.

Viikon mittainen esimerkkireitti kulkisi Helsingistä Suomenlahden rannikkoa pitkin Saimaan kanavalle ja sieltä edelleen Kuopioon tai mahdollisesti Joensuuhun. Pysähdyspaikkoina Helsingin ja Kuopion lisäksi olisivat Hanko, Kotka, Pietari, Lappeenranta, Puumala, Savonlinna ja Varkaus.

Seitsemän päivän risteilyn aikataulu

Aikataulu

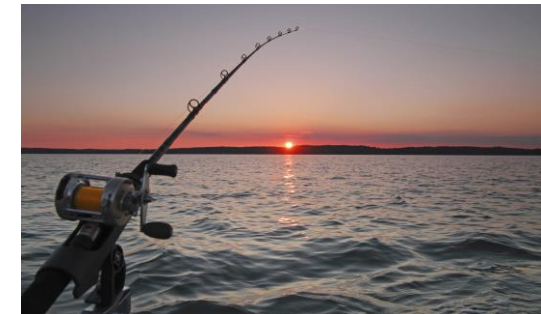
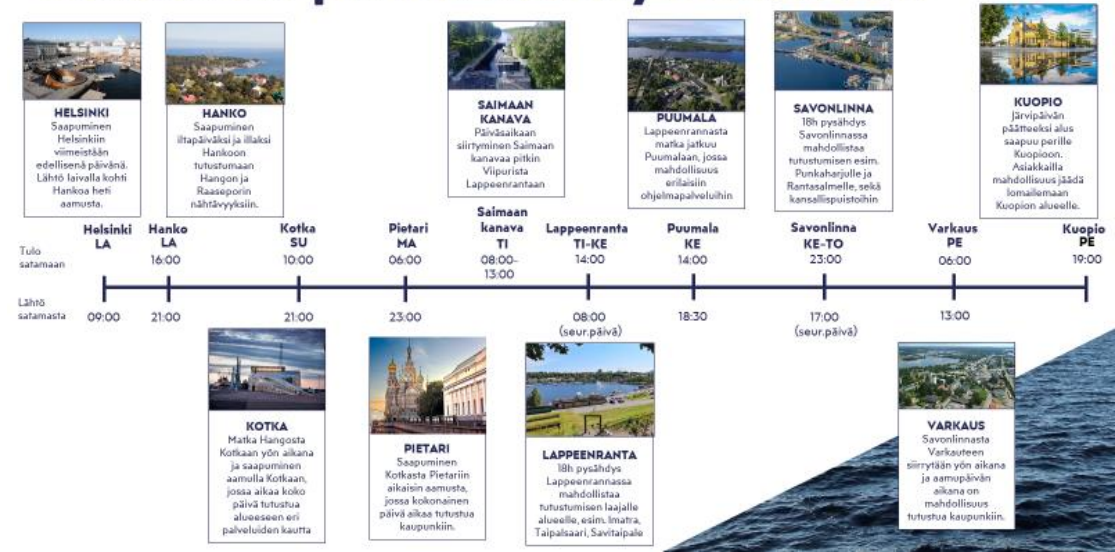
Esimerkkireitin aikataulun suunnittelussa on otettu huomioon kohteiden väliset välimatkat, pysähtymispaikkojen ohjelmapalvelutarjonta ja vuorokauden aikojen sopivuus mielenkiintoisiin siirtymiin, esimerkiksi Saimaan kanavan läpimeno päivääikaan. Tämän lisäksi pidempiä pysähdyksiä on mietitty reitin varrella Lappeenrantaan ja Savonlinnaan. Tämän lisäksi asiakkailta jää aikaa tutustua pidempään kohteeseen Helsingissä ja Kuopiossa, jotka ovat aluksen lähtö- ja saapumissatamat. Aikataulun muokkaamisessa on lukuisia eri vaihtoehtoja ja tässä esitetty malli on vain yksi mahdollinen tapa.

Hankkeen aikana julkaistaan useampia erilaisia reittivaihtoehtoja ja aikatauluehdotuksia. Keväällä risteilyjä voitaisiin toteuttaa Suomenlahden alueella, jossa kevät alkaa aiemmin, ja myöhemmin syksyllä Saimaan alueella, jossa tuotteen voisi rakentaa esimerkiksi ruskan ympärille. Keskikesän risteilyt kulkisivat niin sanottua pääreittiä molemmilla alueilla.

Retki- ja ohjelmapalvelut

Reittivaihtoehtojen yhteydessä on tutkittu alueiden ja pysähtymispaikkojen ohjelmapalvelutarjontaa, jotka ovat risteilyasiakkaille tärkeitä lisäpalveluita. Ohjelmapalvelutarjonnan muokkaaminen onnistuu yleensä kohtalaisen nopeallakin aikataululla risteilyasiakkaille sopivaksi, kunhan alueelta löytyy riittävä määrä toimijoita ja kapasiteettia. Tässä tapauksessa kapasiteettitarve on palvelut 150-200 asiakkaalle.

Maissa tapahtuvien ohjelmapalveluiden lisäksi on kartoitettu aluksella tarvittavia palveluita, kuten esimerkiksi ravintolapalvelut, ohjelmatarjonta ja ostosmahdollisuuksia.

Kuvat: Visit Finland ja Uusi risteilytuote Suomenlahdelle ja Saimaalle -hanke

Alus

Oikeankokoisen ja toiminnoiltaan sopivan aluksen löytäminen Suomenlahden ja Saimaan risteilyliikenteeseen on haastavaa. Saimaan kanavan sulkujen mitat asettavat rajat mittojen suhteen alukselle, ja toisaalta liikennöinti Suomenlahden rannikolla asettaa alukselle muun muassa vaatimukset merellä liikennöinnin osalta. Saimaan kanavan uusien, tulevaisuudessa pidennettävien sulkujen läpi voi liikennöidä hieman yli 90 metriä pitkillä aluksilla leveyden säilyessä samana, noin 12 metrissä. Tämänkokoisen aluksen on arvioitu liikkuvan noin 3,5–4,2 metriä syvällä. Laivojen pituus ja leveys asettavat haasteita sopivien aluksien löytämiseksi.

Aluksen matkustajakapasiteetiksi on suunniteltu 150–200 matkustajaa, joille kaikille on aluksella hyttimajoitus ja muun muassa ruokailuun ja muihin toimintoihin liittyviä palveluita. Hankkeessa tutkitaan myös tätä pienempiä aluksia, mutta usein näissä tapauksissa aluksien liiketoiminnallinen tehokkuus kärsii matkustajamäärän laskiessa alemmas.

Aluksen osalta vaatimuksia voi myös lisätä mahdollinen talviliikennöinti, jonka mahdollisuuksia tutkitaan. Mikäli alus liikennöisi talvella, täytyisi sen olla jäävahvistettu, vaikka meriväyliä ja Saimaan syväväylää pidettäisiin auki talviaikaan. Tämä lisää aluksen kustannuksia ja vaikeuttaa sopivan aluksen löytymistä. Analyysin julkaisun aikaan Saimaan kanavan sulkujen pidennys on toistaiseksi peruutettu Venäjän hyökättyä Ukrainaan ja tulevaisuuden suunnitelmat ovat avoinna.

Hytit

Asiakkaiden viettäessä useista päivistä jopa viikkoon risteilyaluksella, hyttien koko ja varustelutaso ovat olennainen osa risteilytuotetta. Hankkeessa on määritelty hyttien pinta-alaksi 20–40 neliometriä ja varustelutaso korkeatasoiseksi. Hankkeen määrittelyt vastaavat tasokasta tämän päivän risteilytuotetta.

Suunnitellussa risteilytuotteessa olisi valittavissa kolme erilaista hyttiluokkaa: ikkunallinen perustason hytti, parvekkeellinen hytti ja tilava sviitti. Sviittejä laivassa on vain kaksi kappaletta.

Kuvat: Viking Cruises, Chantiers de l'Atlantique, Aalto yliopisto ja Aurora Expeditions

Tuotteen asemointi

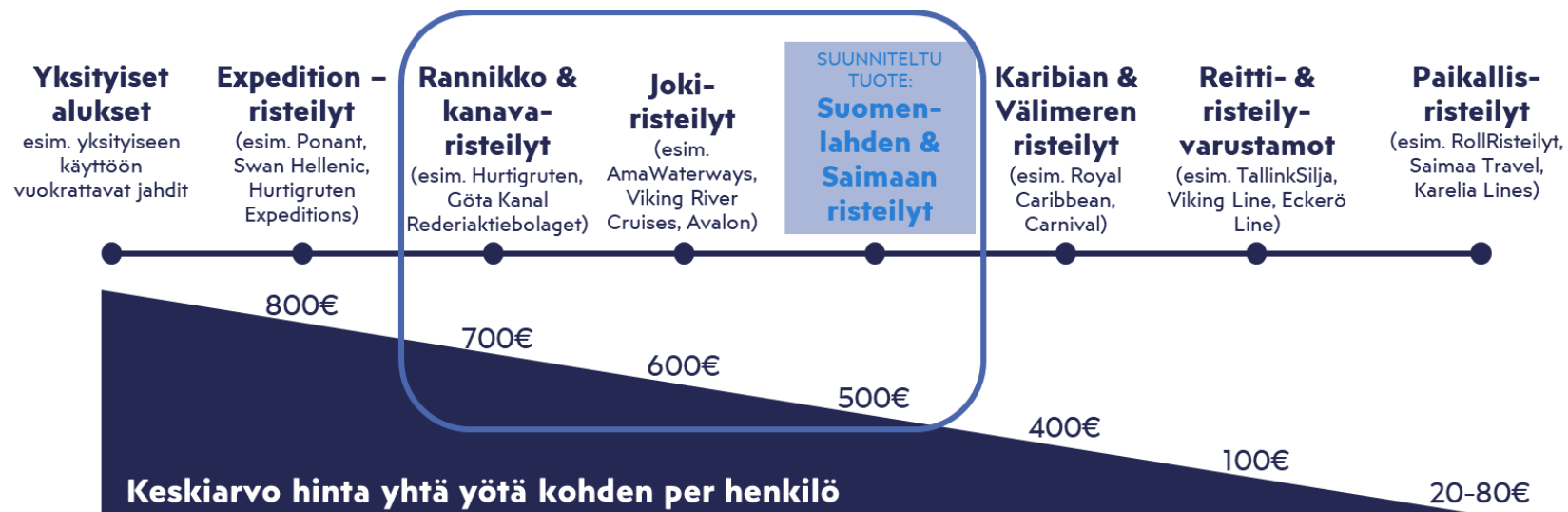
Uudenlaisen risteilytuotteen suunnittelussa lähdettiin alusta lähtien miettimään tuotteen sijoittumista kansainvälisillä risteilymarkkinoilla. Risteilytuotteita voidaan kategorisoida eri tavoilla, esimerkiksi tuotteen, liikennöintialueen ja käytettyjen aluksien mukaan. Risteilyhankkeessa suunnittelunäkökohdaksi otettiin risteilyiden yleiset tyypit ja niiden hinnoittelu. Hinnoittelua tutkittiin keskiarvohintana yhtä yötä ja henkilöä kohden.

Skaalan edullisimmissa päässä ovat paikallisristeilyt, jotka ovat usein muutamasta tunnista maksimissaan yhteen päivään kestäviä kiertoajelutyyppejä tai lyhyen välimatkan risteilyitä, jotka eivät sisällä yöpymistä aluksella. Skaalan toisessa päässä ovat taas yksityiset alukset, joita vuokrataan pienille seurueille ja reitit suunnitellaan erillistarpeiden mukaan. Näiden risteilyiden hinnat voivat liikkua useissa sadoissa tuhansissa euroissa viikon risteilyn osalta.

Suomenlahden ja Saimaan risteilyä on suunniteltu samaan kategoriaan joki- ja rannikkoristeilyiden kanssa. Näille tyypillisiä piirteitä ovat muutamista päivistä muutama viikkoihin kestävä risteily, joissa pysähdytään erilaisissa paikoissa ja tutustutaan paikallisiin nähtävyyksiin erilaisten retki- ja ohjelmalveluiden kautta. Risteilyalus voidaan katsoa näissä paketeissa siirtyväksi hotelliksi ja tukikohdaksi, jossa asiakkaat yöpyvät, syövät ja nauttivat maisemista. Laivojen oma ohjelmatarjonta on hyvin rajattua.

Tyypillistä tämän kategorian risteilyille on niiden korkeatasoisuus ja hieman pienemmät risteilyalukset (200-1000 matkustajaa). Risteilyiden hintoihin kuuluu usein tasokkaat hytit, täysihoito laivalla ja juomapaketteja. Joissakin tapauksissa hintaan kuuluu myös lennot lähtösatamaan ja takaisin sekä retkiä pysähdyspaikoissa.

Tässä raportissa pyritään löytämään vertailukohtana samantasoisia ja –hintaisia tuotteita, joita esitellään seuraavilla sivuilla.

Kuva: Uusi risteilytuote Suomenlahdelle ja Saimaalle -hanke

3. Kilpailevat risteilytuotteet

Kilpailevien ja samankaltaisten tuotteiden tuntemus on tärkeää, kun uutta tuotetta suunnitellaan. Olemassa olevat suositut tuotteet kertovat markkinoista muun muassa mitä asiakkaat haluavat, mitä he ovat tottuneet saamaan ja hintatasosta. Näiden perusteella voidaan suunnitella samanlainen tai vastaavasti muista poikkeava uudenlainen tuote.

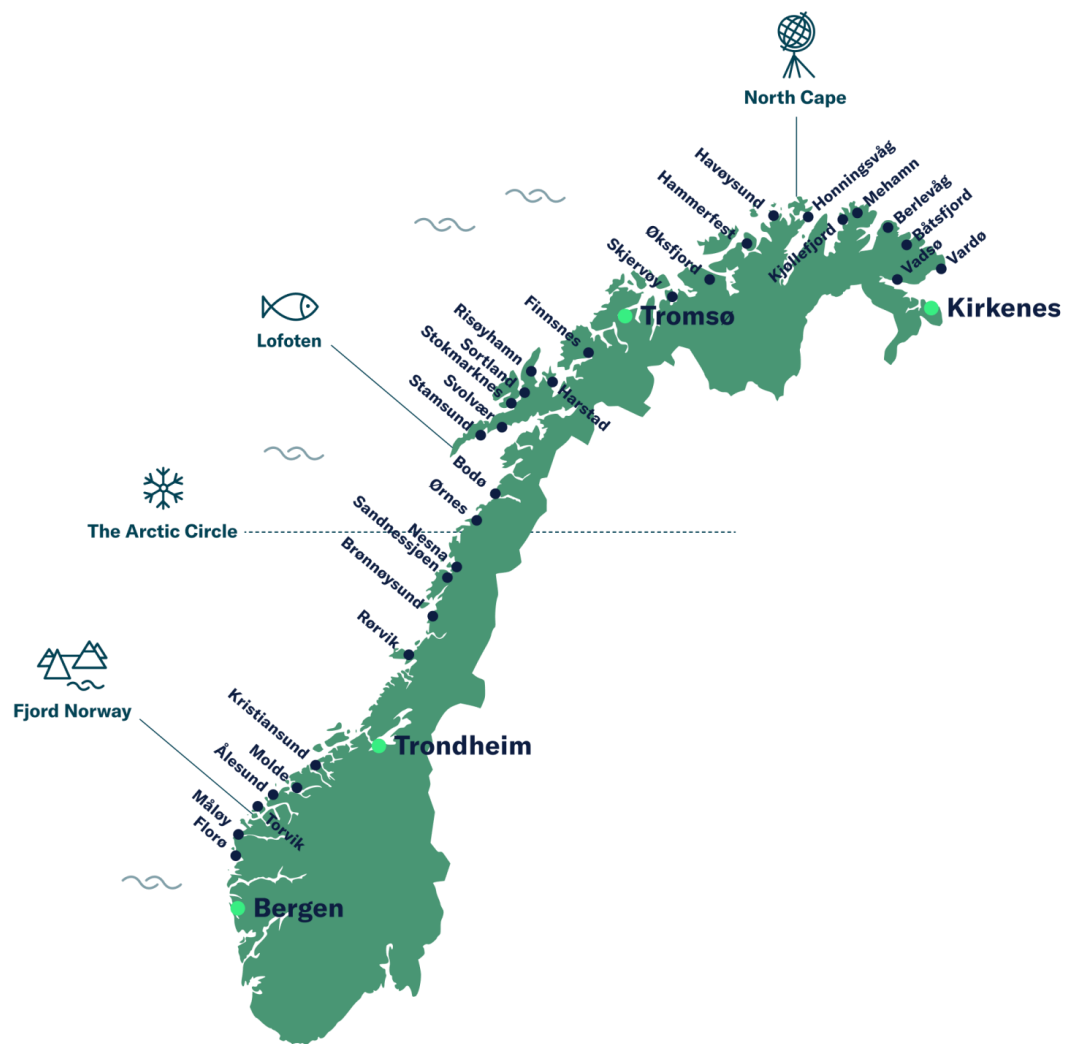
Risteilyliikenteessä on monia erilaisia toimivia malleja, mutta kaikkia risteilytuotteiden malleja ei ole kaikilla maantieteellisillä alueilla saatavilla. Uusi risteilytuote Suomenlahdelle ja Saimaalle –hankkeessa on lähtökohtaisesti lähdetty katsomaan markkinoilla olevia tuotteita, joita Suomesta ei tällä hetkellä löydy. Varsinaisesti hankkeessa ei siis suunnitella uutta tuotetta, vaan katsotaan olemassa olevien tuotteiden mahdollisuuksia Suomen markkinoilla. Suunnittelussa huomioidaan paikallisuuteen viittaavien elementtien muokkaus Suomenlahden ja Saimaan ympäristöön.

Seuraavilla sivuilla kuvataan Norjan vuonoristeilyitä, Euroopan jokiristeilyitä ja tutkimusmatkatyyppisiä risteilyitä (Expedition-risteilyt). Nämä risteilytyypit on valittu selvitykseen, siksi, että ne vastaavat suunniteltua tuotetta kaikkein parhaiten. Esimerkiksi Karibian risteilyt on jätetty pois vertailusta, koska niiden konsepti perustuu vahvasti laivalla tarjottaviin palveluihin ja viihteeseen, kun taas yllämainituilla risteilyillä pääpaino on maisemissa ja pysähdyspaikoissa tarjottavissa elämyksissä. Suomalaisille taas Ruotsiin ja Viroon suuntautuvat risteilyt ovat tutumpia, mutta niiden konsepti eroaa samasta syystä kuin Karibian risteilyiden tuote, pääpaino on laivalla viihtymisessä, eikä niinkään kohteessa.

Aluksen koko määrittää yhtäläillä kilpailevien ja samankaltaisten tuotteiden kategoriaa. Isommilla aluksilla on mahdollisuus järjestää enemmän palveluita ja ohjelmaa, kun taas pienemmillä aluksilla tilaa vievät suurimmaksi osaksi hotellipalvelut. Hankkeessa suunnitellussa tuotteessa muun muassa risteilyreitti Saimaan kanavan läpi rajoittaisi aluskoon pieneksi, maksimissaan 150-200 asiakasta kuljettavaksi risteilyalukseksi.

Kuvat: Aida, Carnival, Mystic Cruises, Royal Caribbean International, Silversea Cruises ja Viking Line

Kuvat: Havila Voyages

Norjan rannikkoristeilyt

Norjan rannikolla toimii kaksi varustamoja Bergenin ja Kirkkoniemen välillä. Hurtigruten ja Havila Voyages -varustamot liikennöivät pääsääntöisesti vuoropäivinä Norjan rannikon reitillä. Havila Voyages on uusi varustamo, joka aloitti liikennöinnin reitillä joulukuussa 2021 ottaen osan valtion tukemista vuoroista Hurtigruten-varustamolta.

Varustamoiden liiketoiminta perustuu kolmeen toimintoon: risteilymatkustajat, reittimatkustajat ja rahtin kuljetus. Norjassa maayhteydet paikkakunnille ovat usein pitkiä ja hitaita liikennöitä, jonka vuoksi laivalla välin kulkeminen tai rahtin kuljettaminen voi olla huomattavasti nopeampi ja kustannustehokkaampi vaihtoehto. Tästä syystä Norjan valtio tukee rannikkoliikennettä osana koko maan liikenneinfrastruktuuria. Reittimatkustajat ja rahti voivat kulkea aluksilla vain yhden reittivälin tai pidempiä matkoja.

Risteilyliikenne samoilla aluksilla on iso liiketoiminta varustamoille ja erityisesti kesäkaudella alukset liikennöivät täysin risteilymatkustajista. Tyypillisin risteily on noin viikon kestävä risteily joko Bergenistä Kirkkoniemeen tai toisinpäin. Aluksilla voi risteillä lähes kaksi viikkoa kestävä risteilyn menopaluu Bergen-Kirkkoniemi-Bergen -reitillä. Aluksien pysähdyspaikat ovat samat, mutta jos laiva pysähtyi satamassa toiseen suuntaan yöllä, voi pysähdys paluussa olla päivällä.

Rannikkoristeilyn alukset pysähtyvät yhden suuntaisella matkalla yli kolmessakymmenessä satamassa. Suurin osa pysähdyksistä on lyhyitä, vartista puoleen tuntiin kestäviä pysähdyksiä paikallismatkustajia ja rahtia varten. Osa pysähdyksistä tapahtuu yöaikaan. Tietyissä satamissa pysähdykset ovat kuitenkin pidempiä, jopa koko päivän mittaisia. Tällöin erityisesti risteilyasiakkaille on mahdollisuus käydä maissa ja osallistua erikseen järjestettävälle retkille.

Rannikkoristeilyiden alukset ovat suurimpiin risteilyaluksiin nähden pienempiä, alle 1000 matkustajaa kuljettavia aluksia. Aluksilta löytyvät hytit, muutamia ravintoloita, ostosmahdollisuus ja yleisesti pieni auditoriotila. Aluksilta löytyvät istumatilat reittimatkustajille, tilat rahtille ja osassa aluksia on tilaa muutamille henkilöautoille.

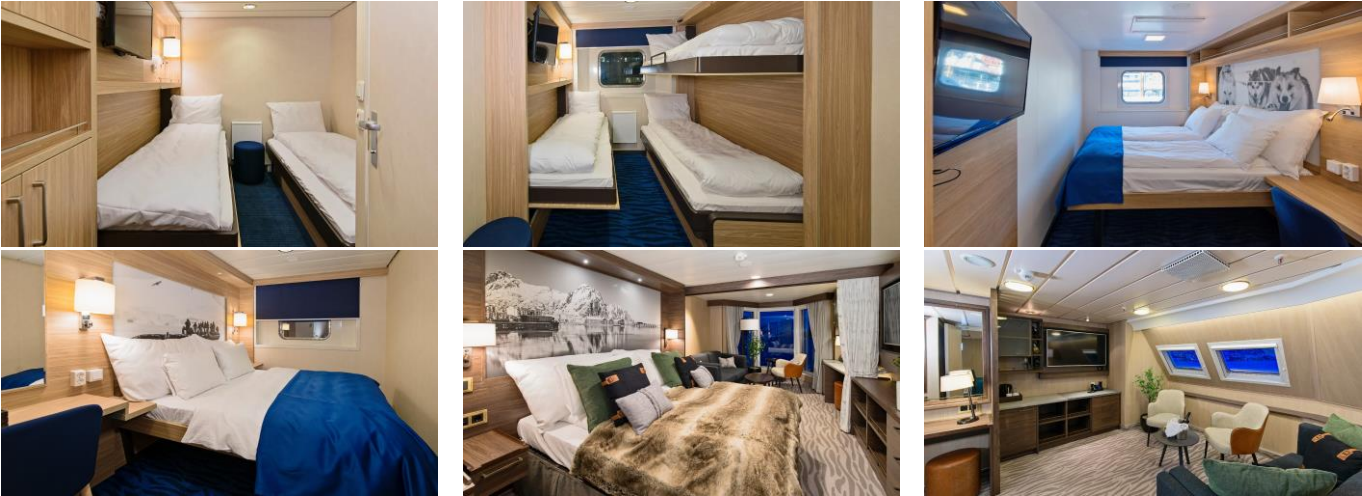
Hurtigrutenin rannikkoristeilyt

Hurtigruten-varustamo oli pitkään ainoa varustamo Norjan rannikkoreitillä (Hurtigruten-reitti). Yhtiö liikennöi reittiä seitsemällä aluksella ja tekee kolmesta neljään lähtöä viikossa sekä Bergenistä että Kirkkoniemestä. Yhtiön alukset ovat pääsääntöisesti 1990- ja 2000-luvulta ja niitä on uusittu 2010-luvulla. Yhtiöllä on toinen laivasto, joka liikennöi niin kutsuttuja expedition-risteilyitä.

Norjan rannikkoreitillä korkein sesonki on kesäkaudella, jolloin liikenteessä on paljon kansainvälisiä turisteja nauttimassa maisemista ja keskiyön auringosta. Talvikaudella risteilyturistien määrä on pienempi ja tämä näkyy myös risteilyiden hinnoissa lukuun ottamatta tiettyjä loma- ja juhlapyhäsesonkeja.

Seitsemän päivän risteilyn hinta Bergenin ja Kirkkoniemen välillä maksaa talvikaudella 1500 eurosta per henkilö (edullisin sisähytti). Kesäkaudella sama hyttiluokka voi maksaa jopa 2500 euroa henkilöä kohden. Kalleimmat sviitit voivat kesäkaudella maksaa yli 10000 euroa henkilöltä ja talvikaudella noin 3900 euroa henkilöltä.

Hurtigrutenin laivoilla on pääsääntöisesti neljä eri hyttikategoriaa. Hyttejä on ikkunattomista sisähytteistä aina sviitteihin saakka. Perushyttien (sisä- ja ulkohytit) koot vaihtelevat 8-13 neliömetrin välillä. Sviittien koko on noin 30 neliömetriä.

Kuvat: Hurtigruten, lisätietoja: <https://global.hurtigruten.com/destinations/norway/>

Palvelu	Palvelun saatavuus
Lennot lähtösatamaan tai tulosatamasta	Lennot tai kuljetukset lentoasemilta eivät sisälly hintaan, lentoliput ja kuljetukset saatavilla lisämaksusta
Matkatavaran siirrot	Sisältyvät hintaan ainoastaan lähtiessä ja saapuessa Bergeniin, muuten asiakas siirtää tavarat itse
Ruoka	Aamiainen, lounas ja päivällinen sisältyvät hintaan
Juomat	Juomat eivät sisälly hintaan, kaikista juomista erillinen lisämaksu joko yksittäin tai juomapaketteja myynnissä
Ohjelma laivalla	Englannin kielinen opas laivalla, erilaisia luentoja esim. luontoon ja historiaan liittyen laivalla
Retket maissa	Satamissa tehtävät retket ovat lisämaksullisia

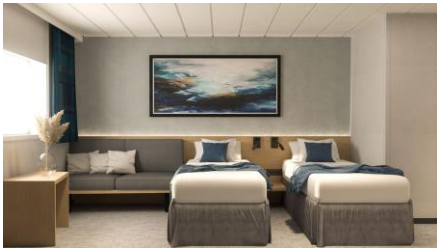
Havila Voyagesin rannikkoristeilyt

Havila Voyages (osa Havila-konsernia) on uusi norjalainen varustamo perinteisellä Hurtigruten-reitillä ja kilpailee suoraan Hurtigruten-varustamon kanssa. Havila Voyages aloitti liikenteen joulukuussa 2021 ensimmäisellä aluksella. Kaiken kaikkiaan varustamolle on tulossa neljä alusta reitille vuoden 2022 loppuun mennessä.

Havila Voyagesin aikataulu on suunniteltu samanlaiseksi kuin Hurtigruten-varustamolla. Tämä johtuu pääosin siitä, että rannikkoristeilytoiminta on Norjassa valtion tukemaa ja Havila sai osan Hurtigruten-varustamon liikennöimistä vuoroista. Samanlaisella reitti- ja aikataulusuunnittelulla varmistetaan riittävät kulkuyhteydet paikallisille asukkaille sekä tavaroiden liikkuvuus rannikon kaupungeissa.

Seitsemän päivän risteilyn hinta Bergenin ja Kirkkoniemen välillä maksaa talvikaudella 850 eurosta per henkilö (edullisin sisähytti). Kesäkaudella sama hyttiluokka voi maksaa 1500 euroa henkilöä kohden. Kalleimmat sviitit voivat kesäkaudella maksaa yli 5000 euroa henkilöltä ja talvikaudella noin 3000 euroa henkilöltä. Havilan hinnat ovat kilpailijaa nähden halvemmat toistaiseksi, koska varustamo on uusi markkinoilla, mutta hintojen uskotaan nousevan samalle tasolle myöhemmin.

Havilan laivoilla on pääsääntöisesti neljä eri hyttikategoriaa. Hyttejä on ikkunattomista sisähytteistä aina sviitteihin saakka. Koot vaihtelevat 10-45 neliön välillä. Hytit ovat kilpailijan hyttejä jonkun verran suuremmat ja uudemmat.

Palvelu	Palvelun saatavuus
Lennot lähtösatamaan tai tulosatamasta	Lennot tai kuljetukset lentoasemilta eivät sisälly hintaan, lentoliput ja kuljetukset saatavilla lisämaksusta
Matkatavaran siirrot	Sisältyvät hintaan ainoastaan lähtiessä ja saapuessa Bergeniin, muuten asiakas siirtää tavarat itse
Ruoka	Aamiainen, lounas ja päivällinen sisältyvät hintaan
Juomat	Juomat eivät sisälly hintaan, kaikista juomista erillinen lisämaksu joko yksittäin tai juomapaketteja myynnissä
Ohjelma laivalla	Englannin kielinen opas laivalla, erilaisia luentoja esim. luontoon ja historiaan liittyen laivalla
Retket maissa	Satamissa tehtävät retket ovat lisämaksullisia

Euroopan jokiristeilyt

Jokiristeily on konseptina yleinen eri puolilla maailmaa. Jokiristeilyitä esiintyy eri pituisina ja erilaisilla palvelukonsepteilla. Jokiristeilyiden alukset ovat usein kooltaan huomattavasti avomerellä risteilevien aluksien kokoa pienempiä. Jokiristeilyihin suunnitellut alukset pystyvät liikennöimään matalammilla väylillä ja toisaalta alukset ovat myös matalia, jotta ne pystyvät alittamaan jokien yli rakennettuja siltoja. Alukset ottavat tyypillisesti 100-200 matkustajaa kyytiin.

Jokiristeilyiden konsepti eroaa esimerkiksi Karibian ja Välimeren risteilyistä laivalla tapahtuvien toimintojen kuten esimerkiksi viihteen osalta. Jokiristeilyiden konseptissa pääpaino on erilaisiin paikkoihin tutustumisessa ja laiva toimii niin sanottuna tukikohtana paikasta toiseen siirryttäessä. Jokiristeilyiden etuna on, että alukset pääsevät yleensä aivan kaupunkien ja kohteiden keskusta-alueille, kun taas avomerellä liikennöivät alukset joutuvat usein kokonsa puolesta pysähtymään kauemmaksi kaupunkien keskustoista.

Ohjelma laivalla varsinaisten siirtymien aikana on vähäistä ja toiminnot painottuvat rentoutumiseen hytissä tai esimerkiksi aurinkokannella, ja ruokailuihin. Konseptiltaan jokiristeilyt ovat hyvin lähellä tutkimusmatkatyyppisiä (eng. expedition) tyyppisiä risteilyitä.

Suurimpia jokiristeilyiden markkinoita maailmalla ovat Eurooppa, Aasia ja nousevana Pohjois-Amerikka. Tässä analyysissä on nostettu esille muutamia Eurooppalaisia jokiristeilytuotteita, jotka sopisivat esimerkiksi Suomenlahdelle ja Saimaalle suunnitellulle tuotteelle. Euroopassa suurimmat jokiristeilymarkkinat ennen Covid-19 -pandemiaa ovat olleet Reinillä, Moselilla ja Tonavalla. Jokiristeilyitä toteutetaan myös Ranskassa, Portugalissa ja tietyillä pienemmillä jokialueilla. Venäjällä on ollut aiemmin suuri jokiliikennemarkkina.

Jokiristeilyitä tuottavat useat varustamot ympäri maailman, tähän analyysiin on valittu AmaWaterways ja Viking River Cruises –varustamot Euroopasta.

Kuvat: Avalon Waterways ja World in Maps

AmaWaterways – Euroopan jokiristeilyt

AmaWaterways on perheomisteinen yritys, joka liikennöi nykyisin kolmella mantereella ja yhteensä 26 aluksella. Eurooppa on yhtiön päämarkkina-aluetta perustuen aluksien sijoittumiseen. Euroopassa risteilyistä suurin osa toteutetaan Reinillä ja Tonavalla, mutta risteilyitä tehdään myös Hollannin ja Belgian vesiväylillä ja Mosel-joella.

AmaWaterwaysin aikataulut on suunniteltu usein tyypillisen jokiristeilyn kaavan mukaisesti. Päivällä ollaan perillä kohteessa ja siirtymät eri kohteiden välillä tapahtuvat ilta- ja yöaikaan. Joissakin paikoissa alus voi pysähtyä yön yli, jolloin asiakkailta on mahdollisuus tutustua kohteen ilta- ja yöelämään.

Hyttiluokkia yhtiön aluksilla on myynnissä periaatteessa jopa yhdeksän erilaista, mutta käytännössä laivalla on kolmen eri päätyypin hyttejä: sviittejä, parvekkeellisia hyttejä (normaaliparvekeella tai ranskalaisella parvekkeella) ja ikkunallisia hyttejä. Sisähyttejä ei AmaWaterwaysin laivoilla ole.

Hyttien lisäksi laivoilta löytyy ravintoloita ja baareja. Ohjelmapalveluille ei ole varattu suuria tiloja, joskin pienimuotoista paikallista ohjelmaa on päivittäin tarjolla. Sen sijaan maisemien katseluun sopiviin tiloihin on panostettu enemmän. Laivoilla on lisäksi kuntosali ja joitakin hyvinvointipalveluita, kuten esimerkiksi hieronta- ja kampaajapalveluita.

Ravintolapalvelut ovat kattavia ja ruokailut kuuluvat automaattisesti risteilyn hintaan. Vaihtoehtoja asiakkaille annetaan aluksen kokoon nähden paljon. Asiakas voi valita aina kevyestä lounaasta monen ruokalajin lounaisiin ja illallisiin. AmaWaterwaysin alukset ovat mukana kansainvälisessä La Chaîne Des Rotisseurs –yhteisössä, joka antaa laatutakuun huippuluokan ruokailukokemukselle.

Palvelu	Palvelun saatavuus
Lennot lähtösatamaan tai tulosatamasta	Lennot kohteeseen eivät sisälly hintaan, kuljetukset lentoaseman ja sataman välillä kuuluvat hintaan, jos lennot varataan AmaWaterwaysin kautta.
Matkatavaran siirrot	Eivät sisälly hintaan, palvelua ei suoraan varattavissa nettisivujen kautta.
Ruoka	Ruokailut laivalla sisältyvät hintaan, ei lisämaksua eri ravintoloista.
Juomat	Juomat (ml. alkoholijuomat) sisältyvät hintaan aterioiden yhteydessä ja cocktail-tunnin aikaan.
Ohjelma laivalla	Päivittäin paikalliseen kulttuuriin liittyvä esitys tai ohjelma illalla. Erilaisia hyvinvointiin liittyvää ohjelmaa.
Retket maissa	Joka kohteessa hintaan sisältyy kaupunkikiertos. Muut retket lisähintaan.

Kuvat: AmaWaterways, lisätietoja: <https://www.amawaterways.com/>

Viking River Cruises – Euroopan jokiristeilyt

Viking River Cruises on osa Viking Cruises -konsernia, joka jakautuu kolmeen osioon: joki-, avomeri- ja tutkimusmatkaristeilyihin. Yhtiön omistaa edelleen osittain yhtiön perustaja ja tämän lisäksi sijoitusyhtiöitä. Vikingin pääkonttori sijaitsee Sveitsissä. Yhtiön päätoiminta-alue ovat Euroopan jokiristeilyt uusista liiketoiminta-alueista huolimatta. Euroopan lisäksi jokiristeilyitä tehdään myös Pohjois-Amerikassa, Aasiassa ja Afrikassa. Yhtiö liikennöi yli 70 jokiristeilijällä.

Kuten AmaWaterwaysin, myös Viking River Cruisesin risteilyiden aikataulut on suunniteltu perinteiseen jokiristeilymalliin, kohteissa ollaan pääsääntöisesti päiväsaikaan. Euroopan jokiristeilyiden pääkohteet ovat Rein ja Tonava. Risteilyitä tehdään myös esimerkiksi Portugalissa ja Ranskassa. Viking Cruisesin jokiristeilyt on valittu matkailualan lehdissä jokiristeilyiden parhaiksi tuotteeksi sekä vuonna 2021 (Condé Nast Traveler) ja 2022 (Travel + Leisure -lehti).

Vikingin jokialuksissa on pääsääntöisesti kahdeksan eri hyttikategoriaa. Suurimmassa osassa hyttejä on joko parveke tai ranskalainen parveke. Alimman kategorian hytteissä on vain pienet ikkunat. Muut palvelut laivalla ovat hyvin samankaltaisia muiden jokiristeily-yritysten kanssa: ravintolat, maisemien katseluun sopivia tiloja, aurinkokansi ja muutamia baareja.

Vikingin jokiristeilyn hintaan sisältyy samat palvelut ruokailuista ja juomista retkiin, kuin AmaWaterwaysin vastaaviissa jokiristeilytuotteissa.

Kuvat: Viking River Cruises, lisätietoja: <https://www.vikingrivercruises.com/>

Palvelu	Palvelun saatavuus
Lennot lähtösatamaan tai tulosatamasta	Lennot kohteeseen eivät sisälly hintaan, kuljetukset lentoaseman ja sataman välillä kuuluvat hintaan, jos lennot varataan Viking Cruisesin kautta.
Matkatavaran siirrot	Eivät sisälly hintaan, palvelua ei suoraan varattavissa nettisivujen kautta.
Ruoka	Ruokailut laivalla sisältyvät hintaan, ei lisämaksua eri ravintoloista.
Juomat	Juomat (ml. alkoholijuomat) sisältyvät hintaan aterioiden yhteydessä ja cocktail-tunnin aikaan.
Ohjelma laivalla	Päivittäin paikalliseen kulttuuriin liittyvä esitys tai ohjelma illalla. Erilaisia hyvinvointiin liittyvää ohjelmaa.
Retket maissa	Joka kohteessa hintaan sisältyy yksi retki. Muut retket lisähintaan.

Tutkimusmatka-, eli Expedition-risteilyt

Expedition, eli tutkimusmatkaristeilyt ovat risteilyteollisuuden nopeimmin kasvava osa-alue tällä hetkellä. Kategoriaa voidaan kuvata risteilyiksi, joissa pysähdytään kohteissa ja tutustutaan paikallisuuteen eri tavoin. Kohteet ovat usein pienempiä ja syrjäisempiä kuin missä esimerkiksi suuremmat risteilylaivat käyvät. Tutkimusmatkaristeilyitä on viime vuosiin saakka tehty paljon maapallon napa-alueiden lähetyillä, toisin sanoen Antarktiksella, Grönlannissa ja Huippuvuorilla. Kuitenkin varustamot etsivät uusia kohteita napa-alueiden väliltä, koska asiakkaat haluavat nähdä uusia kohteita sen sijaan, että kävisivät uudestaan samassa paikassa.

Tutkimusmatkaristeilyillä käytetyt alukset ovat kooltaan hyvinkin pieniä. Kokoluokat vaihtelevat noin 100 matkustajan aluksista aina noin 1000 asiakkaan aluksiin. Alukset ovat tyypillisesti jäävahvisteisia, jotta niillä voidaan liikennöidä talvisissa olosuhteissa. Aluksilla on tyypillistä samantyyppinen lähestyminen sisätilojen osalta, kuin jokilaivoissa. Alukset toimivat matkustajien tukikohtana majoituksen ja ruokailun osalta. Viihdepalvelut painottuvat alueen luontoon ja historiaan, ja tärkeä osa matkaa ovat pysähdyspaikoissa toteutettavat retket paikalliseen ympäristöön.

Aluksilla on usein mukana hyvä varustus erilaisia ulkoretkelyyn sopivia välineitä. Mukana kulkevat asiakkaiden käyttöön tarkoitetut ulkovarusteet, kumiveneet, joilla päästään suoraan alukselta retkelle ja joissakin aluksissa kulkee mukana jopa oma helikopteri. Alukset ovat usein sisätiloiltaan erittäin korkeatasoisia ja palvelutuote on suunniteltu tyydyttämään vaativammatkin asiakkaiden toiveet.

Tutkimusmatkaristeilyiden kohteet ja toisaalta korkeatasoinen palvelutuote muodostavat risteilyiden hinnan kohtuullisen korkeaksi. Yöhinta henkilöä kohden asettuu usein miten 600-1300 euron väliin. Matkojen keston ollessa noin viikosta aina jopa kuukauteen saakka.

Tutkimusmatkaristeilyitä tuottavat useat varustamot maailmalla. Alan ensimmäisiä toimijoita on Lindblad Expeditions. Muita varustamoita ovat muun muassa Ponant, Viking Expeditions, Aurora Expeditions, Hurtigruten, G Adventures, Scenic, Coral Expeditions, ja seuraavassa tarkemmin esitelty Silversea Cruises ja Swan Hellenic.

Kuvat: ABB, Ulstein, Hurtigruten Global ja Telegraph

Silversea Expedition

Silversea-varustamo on nykyisin osa Royal Caribbean –konsernia, mutta toimii itsenäisenä varustamona ja tuotteena. Silversean toiminnassa on kaksi päälinjaa: avomeriristeilyt ja tutkimusmatkatyyppiset risteilyt. Varustamo profiloi itsensä niin kutsuttuun ultra-luksus – luokkaan. Varustamo liikennöi 10 aluksella, joista neljä alusta liikennöi nimenomaisesti tutkimusmatkaristeilyitä. Tässä osassa keskitytään Silversea Expedition (tutkimusmatkaristeilyihin) tuotteeseen.

Yhtiön risteilyreitit tutkimusmatkaristeilyillä sisältävät tyypilliset Antarktiksien ja pohjoisen pallonpuoliskon kohteet kuten esimerkiksi Grönlannin. Tämän lisäksi risteilyitä tehdään Eurooppaan, Afrikkaan, Australiaan ja muun muassa Lähi-Itään. Erikoisuutena Silversealla on yksi alus, joka on suunniteltu ja liikennöi pelkästään Galapagos-saarien vesillä. Risteilyiden kestot ovat tyypillisesti yhdestä kahteen viikkoa, mutta asiakkailta on mahdollisuus matkustaa jopa puolen vuoden mittaisia risteilyitä.

Silversean tutkimusmatkaristeilyt on hinnoiteltu kuudesta sadasta ylöspäin yötä ja henkilöä kohden. Keskihinnan ollessa yli tuhat euroa per yö per henkilö. Yhtiön hinnoittelussa on kaksi eri vaihtoehtoa: door-to-door tai port-to-port –hinnoittelu. Door-to-door –hinnoittelu pitää sisällään matkan asiakkaan kotiovelta saakka ja takaisin.

Laivalla kaikki ruokailut ja juomat sisältyvät hintaan. Juomien osalta hintaan sisältyy myös ns. premium-juomat. Port-to-port –hinnoittelu sisältää vain risteilyn ja laivalla muun muassa maissa tehtävät retket tai hovimestaripalvelu eivät sisälly hintaan. Yhtiön tuotevalikoimaan on näin luotu kaksi helposti ymmärrettävää palvelukokonaisuutta, joiden väliltä asiakas voi valita. Edullisempaa kokonaisuutta voi räätälöidä itse, kun taas asiakas voi valita helpon valmiiksi laaditun ja kaiken sisältävän tuotteen, mikäli ei halua käyttäjä aikaa itse suunnitteluun.

Palvelu	Palvelun saatavuus
Lennot lähtösatamaan tai tulosatamasta	Door-to-door: kuljetukset kotoa saakka ja takaisin sisältyvät hintaan. Lennot turistiluokassa. Port-to-port: Vain risteily sisältyy hintaan.
Matkatavaran siirrot	Eivät sisälly hintaan.
Ruoka	Kaikki ruokailut laivalla kuuluvat hintaan.
Juomat	Kaikki juomat sisältyvät hintaan. Hyttien minibaarin juomat kuuluvat hintaan ja täytetään omien toiveiden mukaan.
Ohjelma laivalla	Laivalla pidetään luentoja alueeseen ja luontoon liittyen. Vierailevia puhujia risteilyillä.
Retket maissa	Yksi vapaa valintainen retki jokaisessa pysähdyspaikassa sisältyy hintaan.

Swan Hellenic

Swan Hellenic –yhtiön historia alkaa 1950-luvulta, jolloin yhtiö järjesti risteilyitä asiakkailleen. Tuon aikainen yhtiö lopetti kuitenkin toimintansa 2007 osana Carnival-konsernin uudelleen järjestelyitä. Swan Hellenic –nimen käyttöoikeuden osti All Leisure Holidays Group, joka aloitti yhtiön toiminnan uudestaan vuonna 2017. Yhtiö aloitti risteilytoiminnan 2021 täysin uudella risteilyaluksella, jonka lisäksi yhtiö on ostanut kaksi muuta uudisrakennusta, joista toinen aloitti liikenteen 2022 ja kolmas liittyy laivastoon 2023.

Swan Hellenic tekee risteilyitä toistaiseksi pääsääntöisesti Antarktiksella, Grönlannissa ja Islannissa, mutta yhtiön alukset käyvät myös esimerkiksi Kreikassa, Kanadassa ja Uudessa-Seelannissa. Risteilyiden kestot vaihtelevat viikosta aina useisiin viikkoihin.

Hinnoiltaan risteilyt ovat 600 eurosta ylöspäin henkilöä ja vuorokautta kohden, kohteesta ja ajankohdasta riippuen. Hintaan sisältyy laaja skaala palveluita lentokenttäkuljetuksista, ja risteilyä edeltävästä majoituksesta, aina aterioihin, juomiin ja yhteen vapaavalintaiseen retkeen kussakin pysähdyspaikassa.

Yhtiön laivojen hytit ovat korkeatasoisia ja kooltaan 19 neliömetristä lähes 50 neliometriin. Kaikissa hyteissä on ikkunat ja osassa parvekkeet. Yhtiö mainostaa hyttejä laivalla kodiksi maailmalla. Samantyyppinen mainostaminen on noussut esille myös muilla varustamoilla. Tällaisen asiakaslupauksen antaminen asiakkaille vaatii huolella viimeistellyn hotellikonseptin.

Swan Hellenic mainostaa risteilyitään erityisesti kulttuurin tutkimusmatkailuun erikoistuneeksi tuotteeksi. Tämä näkyy esimerkiksi yhtiön retkitarjonnassa. Yhtälailla erilaisten luentojen ja jokamiehen tieteen tekemisen mahdollisuuksien tarjoaminen kuuluvat yhtiön, kuten muidenkin tutkimusmatkaristeilyitä toteuttavien varustamoiden ohjelmiin.

Palvelu	Palvelun saatavuus
Lennot lähtösatamaan tai tulosatamasta	Paikalliset lennot lähtö- ja tulosatamiin kuuluu hintaan, samoin risteilyä edeltävä majoitus. Myös kuljetukset lentoaseman ja sataman välillä sisältyvät hintaan.
Matkatavaran siirrot	Eivät sisälly hintaan.
Ruoka	Kaikki ruokailut laivalla kuuluvat hintaan.
Juomat	Kahvi, tee, alkoholittomat ja valikoidut alkoholilliset juomat kuuluvat hintaan koko risteilyn ajan.
Ohjelma laivalla	Laivalla pidetään luentoja alueeseen ja luontoon liittyen. Vierailevia puhujia risteilyillä.
Retket maissa	Yksi vapaa valintainen retki jokaisessa pysähdyspaikassa sisältyy hintaan.

Kuvat: Swan Hellenic, lisätietoja: <https://www.swanhellenic.com/>

4. Muut kilpailevat tuotteet

Kuvat: Belmond Train Europe ja Glasbruket

Asiakkaiden vapaa-ajasta ja rahoista kilpailevat useat eri mahdollisuudet. Vapaa-ajan ajasta ja rahasta kilpaileviksi asioiksi voidaan katsoa hyvinkin laajalla skaalalla erilaisia tekemisiä ja ostettavia tuotteita. Näitä voivat olla kodin remontointi ja sisustaminen, lasten harrastukset ja matkailutuotteet. Tähän kappaleeseen on valittu suoraan samankaltaisia matkailutuotteita, jotka voisivat olla vaihtoehto Suomenlahdelle ja Saimaalle suunnitellulle risteilytuotteelle.

Taustalla valintaan vaikuttaa tutkittu asiakasprofiili, jossa Suomenlahden ja Saimaan risteilyille tuleva asiakas on valmis maksamaan matkastaan hieman enemmän ja haluaa nähdä ja kokea esimerkiksi paikallisuutta matkansa aikana. Asiakasjoukossa korostuvat pariskunnat, joiden ikä on pääsääntöisesti keski-ikästä ylöspäin, mutta Suomenlahden ja Saimaan risteilystä olivat tutkimuksen mukaan kiinnostuneet myös perheet.

Matkailutuotteista tähän analyysiin on valittu luksusjunat, joiden perusajatus on samanlainen kuin risteilyissä. Juna toimii tukikohtana, jossa asiakkaat yöpyvät ja ruokailevat. Matkalla voi olla pienimuotoista ohjelmaa. Tärkeä osa junamatkaa ovat erilaiset pysähdyspaikoissa tapahtuvat retket, joilla asiakkaat pääsevät kokemaan paikallisuutta. Näin ollen tuote on hyvin samantyyppinen kuin esimerkiksi tutkimusmatkatyyppisessä risteilyssä tai Suomenlahdelle ja Saimaalle suunnitellussa risteilytuotteessa. Luksusjunat poikkeavat hyvin paljon niin kutsutuista reittijunista, ja matkatuote perustuu itse matkaan ja matkakokemukseen, eikä pelkästään siirtymiseen paikasta toiseen, kuten reittijunien tuote.

Toinen vaihtoehto on perinteinen hotelli tai resort-hotelli. Tällöin asiakkaat siirtyvät kohteeseen usein lentokoneella ja viettävät tietyn ajan hotellissa. Hotellilta käsin asiakkaat tekevät esimerkiksi päiväretkiä erilaisiin kohteisiin tai vastaavasti rentoutuvat hotellin alueella, esimerkiksi uima-allasalueella. Tässä vaihtoehdossa asiakkaan valintaan vaikuttaa ainakin osittain hotellin sijainti. Tähän analyysiin valittiin Suomessa sijaitseva korkeatasoinen resort-hotelli, koska vertailtava risteilytuote tapahtuisi myös Suomessa. On kuitenkin hyvä muistaa, että asiakas voi yhtä hyvin tehdä vertailua matkakohteestaan myös muiden maiden vastaavien resort-hotellien kesken.

Rovos Rail

Rovos Rail on yksi maailman tunnetuimmista ja tasokkaimmista luksusjunamatkoja tuottavista toimijoista. Yhtiö on perheomisteinen ja alkuperäinen reitti kulkee Etelä-Afrikan Kapkaupungin ja Tansanian pääkaupungin Dar Es Salaamin välillä. Reitin pituus on 5800 kilometriä ja nykyisin reitti liikennöidään 15 päivässä. Reitti kulkee viiden eteläisen Afrikan valtion alueella: Etelä-Afrikan, Botswanan, Zimbabwen, Sambian ja Tansanian alueilla. Näitä pitkiä matkoja yhtiön juna tekee vain muutamia kertoja vuodessa. Muina aikoina junat tekevät lyhyempiä muutamasta päivästä reiluun viikkoon kestäviä matkoja.

Jokaisesta junasta löytyy vaunuja majoitukseen, oleskeluun, maisemien katseluun, ruokailuun, ostoksiin ja tupakointiin. Junan viimeisen vaunun peräosassa on ulkoilmaparveke maisemien katselua varten. Junat ovat hyvin korkeatasoisia ja vastaavat viiden tähden kokemusta. Majoitukseen junasta löytyy kolmen eri tason hyttejä. Korkeimman tasoinen majoitus on Kuninkaallisessa sviitissä, joka on noin puolen vaunun kokoinen ja pinta-alaa asiakkaille on 16 neliömetriä. Deluxe –sviitissä tilaa on 10 neliömetriä ja Pullman Gold –sviitissä 7 neliömetriä. Kaikissa hytteissä on tilaa kahdelle matkustajalle.

Hintatasoltaan Rovos Railin matkat ovat korkeita, joka heijastelee tarjottavan tuotteen tasoa. Hinnat pitkällä Kapkaupunki-Dar Es Salaam –välillä maksavat edullisimmillaankin lähes 1000 euroa henkilöä ja yötä kohden. Kuninkaallinen sviitti kyseisellä matkalla maksaa noin 1700 euroa henkilöltä yötä kohden. Lyhyemmillä, muutaman yön matkoilla hinnat vaihtelevat 600-1200 euron väliltä henkilöltä ja yötä kohden. Hintaan vaikuttaa matkan ajankohta ja reitti.

Ruokailut ja juomat (alkoholittomat ja alkoholilliset) sisältyvät hintoihin. Ruokailuja junassa on päivän aikana neljä: aamiainen, lounas, iltapäivätee ja illallinen. Huonepalvelu sisältyy myös hintaan. Matkaohjelman mukaiset retket junan pysähdyspaikoissa sisältyvät hintaan, mutta esimerkiksi lennot eivät sisälly hintaan.

Palvelu	Palvelun saatavuus
Lennot lähtöasemalle tai tuloasemalta	Lennot tai lentokenttäkuljetukset eivät sisälly hintaan.
Matkatavaran siirrot	Eivät sisälly hintaan.
Ruoka	Kaikki ruokailut junassa ja tietyillä retkillä sisältyvät matkan hintaan.
Juomat	Kahvi, tee, alkoholittomat ja alkoholilliset juomat kuuluvat hintaan junassa.
Ohjelma junassa	Junassa on ohjelmaa liittyen alueen historiaan, luontoon ja kulttuuriin. Erilaisia esityksiä on myös tarjolla valikoidusti.
Retket pysähdyspaikoissa	Kaikki retket matkan aikana sisältyvät matkan hintaan.

Arctic Treehouse Hotel Rovaniemi

Hotelli tai resort-loma eroaa edeltävistä tuotteista siinä, että majoituspaikka ei vaihda paikkaa, vaan toimii tukikohtana, josta käsin tehdään alueen eri osiin esimerkiksi päiväretkiä. Kilpailevien tuotteiden vertailuun vaihtoehto on kuitenkin hyvä ottaa huomioon, koska perusajatus, uuteen paikkaan tai paikkoihin tutustuminen ja rentoutuminen, on sama. Näin ollen hotelli- tai resort –tyyppiset tuotteet kilpailevat osittain samasta asiakaskunnasta kuin esimerkiksi tutkimusmatkaristeilyt.

Arctic Treehouse Hotel Rovaniemi on perheyritys, jonka on perustanut yrittäjäpariskunta. Tarkoituksena heillä on ollut tarjota asiakkaille ainutlaatuisia elämyksiä luonnon läheisyydessä. Hotelli toimii osana SantaPark Arctic Worldia, joka taas tuottaa kokemuksia ja elämyksiä joulun ja arktisen luonnon teeman ympärille. Hotelli sijaitsee Suomen Lapissa.

Hotellissa on kolme erilaista huonekategoriaa: Arctic Treehouse-sviitti, Arctic Glasshouse-mökit ja Arctic Scene-sviitti. Sviitit ovat rakennettu puumajan näköisiksi, suurilla lasiseinillä varustetuiksi huoneiksi. Sviittien pinta-ala vaihtelee 27-55 neliömetrin välillä. Huoneet on rakennettu rinteeseen, niin että isoista ikkunaseinistä aukeaa metsänäkymä huoneeseen. Sisustus on kaikkiin huoneisiin tehty korkeatasoiseksi.

Hotelli tarjoaa erilaisia elämyksiä majoituksen ohkeen, joita voidaan räätälöidä alueen ohjelmapalvelutarjonnan mukaan asiakkaalle. Yritys tarjoaa myös muutamia valmiita paketteja esimerkiksi syksyn ruska-ajalle sisältäen esimerkiksi majoituksen lisäksi aktiviteetteja. Hinnat vaihtelevat majoituksen osalta 200-850 euron välillä henkilöä ja yötä kohden. Risteilyhintoihin verrattuna hinnat ovat alhaisemmat, mutta näistä hinnoista puuttuu esimerkiksi ateriat aamiaista lukuun ottamatta ja aktiviteeteista ja retkistä veloitetaan erillinen lisähinta.

Kuvat: Arctic Treehouse Hotel, lisätietoja: <https://arctictreehousehotel.com/>

Palvelu	Palvelun saatavuus
Lennot kohteeseen	Lennot tai lentokenttäkuljetukset eivät sisälly hintaan.
Matkatavaran siirrot	Eivät sisälly hintaan.
Ruoka	Ainoastaan aamiainen sisältyy hintaan.
Juomat	Eivät sisälly hintaan.
Ohjelma kohteessa	Eivät sisälly hintaan.
Retket kohteessa	Eivät sisälly hintaan.

5. Yhteenvedo tuotteista

Risteilytuotteet							Muut tuotteet	
Palvelu	Hurtigruten (rannikkoristeilyt)	Havila Voyages	AmaWaterways	Viking River Cruises	Silversea Expedition	Swan Hellenic	Rovos Rail	Arctic Treehouse Hotel
Lennot lähtösatamaan/-kohteeseen tai tulosatamasta/-kohteesta	Lennot tai kuljetukset lentoasemilta eivät sisälly hintaan, lentoliput ja kuljetukset saatavilla lisämaksusta	Lennot tai kuljetukset lentoasemilta eivät sisälly hintaan, lentoliput ja kuljetukset saatavilla lisämaksusta	Lennot kohteeseen eivät sisälly hintaan, kuljetukset lentoaseman ja sataman välillä kuuluvat hintaan, jos lennot varataan AmaWaterwaysin kautta.	Lennot kohteeseen eivät sisälly hintaan, kuljetukset lentoaseman ja sataman välillä kuuluvat hintaan, jos lennot varataan Viking Cruisesin kautta.	Door-to-door: kuljetukset kotoa saakka ja takaisin sisältyvät hintaan. Lennot turistiluokassa. Port-to-port: Vain risteily sisältyy hintaan.	Paikalliset lennot lähtö- ja tulosatamiin kuuluu hintaan, samoin risteilyä edeltävä majoitus. Myös kuljetukset lentoaseman ja sataman välillä sisältyvät hintaan.	Lennot tai lentokenttäkuljetukset eivät sisälly hintaan.	Lennot tai lentokenttäkuljetukset eivät sisälly hintaan.
Matkatavaran siirrot	Sisältyvät hintaan ainoastaan lähtiessä ja saapuessa Bergeniin, muuten asiakas siirtää tavarat itse	Sisältyvät hintaan ainoastaan lähtiessä ja saapuessa Bergeniin, muuten asiakas siirtää tavarat itse	Eivät sisälly hintaan, palvelua ei suoraan varattavissa nettisivujen kautta.	Eivät sisälly hintaan, palvelua ei suoraan varattavissa nettisivujen kautta.	Eivät sisälly hintaan.	Eivät sisälly hintaan.	Eivät sisälly hintaan.	Eivät sisälly hintaan.
Ruoka	Aamiainen, lounas ja päivällinen sisältyvät hintaan	Aamiainen, lounas ja päivällinen sisältyvät hintaan	Ruokailut laivalla sisältyvät hintaan, ei lisämaksua eri ravintoloista.	Ruokailut laivalla sisältyvät hintaan, ei lisämaksua eri ravintoloista.	Kaikki ruokailut laivalla kuuluvat hintaan.	Kaikki ruokailut laivalla kuuluvat hintaan.	Kaikki ruokailut junassa ja tietyillä retkillä sisältyvät matkan hintaan.	Ainoastaan aamiainen sisältyy hintaan.
Juomat	Juomat eivät sisälly hintaan, kaikista juomista erillinen lisämaksu joko yksittäin tai juomapaketteja myynnissä	Juomat eivät sisälly hintaan, kaikista juomista erillinen lisämaksu joko yksittäin tai juomapaketteja myynnissä	Juomat (ml. alkoholijuomat) sisältyvät hintaan aterioiden yhteydessä ja cocktail-tunnin aikaan.	Juomat (ml. alkoholijuomat) sisältyvät hintaan aterioiden yhteydessä ja cocktail-tunnin aikaan.	Kaikki juomat sisältyvät hintaan. Hyttien minibaarin juomat kuuluvat hintaan ja täytetään omien toiveiden mukaan.	Kahvi, tee, alkoholittomat ja valikoidut alkoholilliset juomat kuuluvat hintaan koko risteilyn ajan.	Kahvi, tee, alkoholittomat ja alkoholilliset juomat kuuluvat hintaan junassa.	Eivät sisälly hintaan.
Ohjelma laivalla/junassa/kohteessa	Englannin kielinen opas laivalla, erilaisia luentoja esim. luontoon ja historiaan liittyen laivalla	Englannin kielinen opas laivalla, erilaisia luentoja esim. luontoon ja historiaan liittyen laivalla	Päivittäin paikalliseen kulttuuriin liittyvä esitys tai ohjelma illalla. Erilaisia hyvinvointiin liittyvää ohjelmaa.	Päivittäin paikalliseen kulttuuriin liittyvä esitys tai ohjelma illalla. Erilaisia hyvinvointiin liittyvää ohjelmaa.	Laivalla pidetään luentoja alueeseen ja luontoon liittyen. Vierailevia puhujia risteilyillä.	Laivalla pidetään luentoja alueeseen ja luontoon liittyen. Vierailevia puhujia risteilyillä.	Junassa on ohjelmaa liittyen alueen historiaan, luontoon ja kulttuuriin. Erilaisia esityksiä on myös tarjolla valikoidusti.	Eivät sisälly hintaan.
Retket maissa/kohteessa	Satamissa tehtävät retket ovat lisämaksullisia	Satamissa tehtävät retket ovat lisämaksullisia	Joka kohteessa hintaan sisältyy kaupunkikierrros. Muut retket lisähintaan.	Joka kohteessa hintaan sisältyy yksi retki. Muut retket lisähintaan.	Yksi vapaa valintainen retki jokaisessa pysähdyspaikassa sisältyy hintaan.	Yksi vapaa valintainen retki jokaisessa pysähdyspaikassa sisältyy hintaan.	Kaikki retket matkan aikana sisältyvät matkan hintaan.	Eivät sisälly hintaan.

6. Johtopäätökset

Maailmalla on useita erilaisia risteilytuotteita, jotka kilpailevat asiakkaiden vapaa-ajasta ja käytettävissä olevista rahoista. Edellä oleva otos maailman risteilytuotteista on pieni, mutta jo niidenkin joukosta löytyy hyvin samankaltaisia tuotteita, jotka tulisivat kilpailemaan Suomenlahdelle ja Saimaalle suunnitellun risteilytuotteen kanssa. Tuotteiden runsaus asettaa suuria vaatimuksia ja odotuksia uudenlaisen tuotteen ja kohteen markkinoinnille, jotta potentiaaliset asiakkaat löytävät tuotteen muiden joukosta. Oikeanlaiset markkinointi- ja varauskanavat ovat siis merkittävässä asemassa tuotteen lanseerauksessa ja sen suunnittelussa. Tähän vertailuun otettiin mukaan korkeatasoiset risteilyt, joiden pääasiallinen tarkoitus on uusien kohteiden näkeminen ja kokeminen. Vertailuun otettiin mukaan myös muutama muu kuin risteilytuote, jotta ymmärretään, että kilpailevatuote ei välttämättä aina ole täysin identtinen risteilytuotteen kanssa.

Vertailuiden risteilytuotteiden joukosta yhtäläisyyksiä löytyy esimerkiksi ruoka- ja juomatuotteen osalta. Pääsääntöisesti ruoka- ja juoma (mukaan lukien osa alkoholillisista juomista) kuuluvat korkeatasoisten tuotteiden hintaan. Samoin on ohjelmapalveluiden osalta laivalla ja junassa. Retkien kuuluminen hintaan tuo taas eroja eri tuotteiden ja risteilyiden väleille. Yleisesti retkistä voidaan todeta, että maksimissaan yksi retki sisältyy hintaan jokaista pysähdyspaikkaa kohden, mutta suurin osa retkistä on lisämaksullisia ja toimivat varustamoille lisätulojen lähteenä. Selkeä yhtäläisyys tuotteiden välillä on, että lentomatkat lähtö- tai tulopisteeseen eivät kuulu matkan hintaan, vaan ovat aina lisämaksullisia. Yhdessä vertailun tuotteessa oli vaihtoehto kalliimpaan all-inclusive -pakettiin, johon lentomatkatkin kuuluivat hintaan. Lennot ovat kuitenkin varattavissa varustamoilta risteilyiden yhteyteen ja osa mainostaa edullisempia hintoja, mikäli lentomatkan ostaa varustamon kautta.

Suomenlahden ja Saimaan risteilytuotteeseen kilpailija-analyysi antaa hyvän kuvan markkinasta ja tuotteista, jollaisia on tarjolla asiakkaille muilla varustamoilla. Suunnitellun risteilytuotteen asiakaskunta olisi vuonna 2021 toteutetun asiakastutkimuksen mukaan valmis maksamaan esimerkiksi viikon risteilystä 2900-5200 euroa, jolloin yhden yön hinnaksi tulisi henkilöä kohden noin 415-740 euroa. Tässä kilpailevien tuotteiden analyysissä on esimerkiksi otettu vastaavan hintakategorian tuotteita, jotta saadaan kuva minkä tasoinen uuden risteilytuotteen tulee olla, että se houkuttelee asiakkaita. Hinnan laskeminen lisää asiakaspotentiaalia, mutta toisaalta risteilyistä saatava tuotto laskee, koska esimerkiksi henkilöstökustannus on yksi merkittävimmistä risteilyn kustannuseristä. Henkilöstön määrällä on suora korrelaatio palvelutuotteen korkealaatuisuuteen. Toisaalta hinnan kasvattaminen laskee potentiaalisten asiakkaiden määrää, koska vähempi osa asiakkaista pystyy tai haluaa maksaa korkeampaa hintaa.

Kaiken kaikkiaan Suomenlahden ja Saimaan risteilyillä ei ole nähty vastaavan tasoisia tuotteita, muuten kuin Suomenlahden satamien risteilijävierailuiden yhteydessä. Tuotteen korkeatasoisuuteen, kuten esimerkiksi aluksen varustelun osalta on panostettava nykyistä huomattavasti enemmän. Puitteiden lisäksi risteilytuotteen merkittävä osa kokemuksesta syntyy henkilökunnan palveluosaamisesta. Tähän osaamiseen on syytä panostaa tuotteen suunnitteluvaiheessa jo riittävästi. Henkilökunnan riittävä määrä on tärkeää, jotta palvelutuote on riittävän korkeatasoinen.

Kaiken kaikkiaan Suomessa on kaikki mahdollisuudet luoda vastaava tuote kuin maailman markkinoilla. Asiakkaiden valmius maksaa hyvin rakennetusta tuotteesta on olemassa, kunhan tuote luodaan riittävän mielenkiintoiseksi ja laadukkaaksi. Aluksen varustelun ja henkilökunnan osaamisen lisäksi merkittäviä tekijöitä korkeatasoisen tuotteen rakentamisessa ovat ruoka- ja juomatuote. Suomalainen, puhdas ja paikallinen ruoka taipuu varsin hyvin kansainväliselle tasolle ja moderni suomalainen keittiö edustaakin tasoa, jota risteilyn asiakaskunta tulisi edellyttämään. Ruoka- ja juomatuotteen laadun ohella tarinan kerrontaan pitää panostaa esimerkiksi ruuan ja juoman alkuperästä, historiasta ja asemasta yhteiskunnassa.

Retkitarjonta on oleellinen osa sekä kilpailevien tuotteiden rakennetta kuin myös kilpailukykyä. Tutkimusmatkatyyppisten risteilyiden pääasia on erilaisten kohteiden näkeminen ja kokeminen. Osallistuminen paikalliseen kulttuuriin ja tekemiseen nousevat nykyisin asiakkaiden tarpeissa hyvin korkealla. Risteilytuotetta suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon, miten paikallinen ohjelmapalvelutuotanto voi tukea risteilyn houkuttelevuutta. Tällä voi olla vaikutuksia risteilyreitit suunnitteluun, niiltä osin kun se on sopivien vesiväylien puolesta mahdollista. Retki- ja ohjelmapalvelumahdollisuuksia suunniteltaessa ja luotaessa on tärkeää ottaa huomioon, että näiden palveluiden taso tulee olla yhtälailla korkea kuin itse varustamon tuottama palvelu risteilyaluksella. Ainoastaan näin asiakkaille voidaan tarjota saumaton risteilykokemus. Tämä voi vaatia paikallisten toimijoiden ottamista mukaan suunnitteluun hyvin aikaisessa vaiheessa ja toisaalta myös palvelukoulutusta.

Risteilyn kohde ja kohteet ovat tuotteen kulmakivi. Maisemana ja alueena Suomenlahden ja Saimaan potentiaalia ei ole tähän mennessä tunnistettu riittävän hyvin risteilykohteena. Alueella on tarjota kansainvälisen tason puitteet risteilyasiakkaille. On hyvä muistaa, että tämän asiakaskohderyhmän risteilyasiakkaat eivät halua nähdä samoja paikkoja uudestaan, vaan ovat kiinnostuneita näkemään uusia kohteita. Tämä antaa Suomenlahdelle ja Saimaalle ainutlaatuisen mahdollisuuden uutena kohteena, kun aluetta vain lähdetään kehittämään määrätietoisesti. Suomenlahden ja Saimaan alueet ovat maailman ainoita alueita, jossa viikon risteilyn aikana pystytään helposti tarjoamaan asiakkaille risteily sekä meri- että järvimaisemassa. Tällaisia kohteita ei maailmalla juurikaan ole.

Tämän hetkinen geopoliittinen tilanne vaikuttaa suunniteltuun risteilytuotteeseen, koska yhteys Suomenlahdelta Saimaalle kulkee Saimaan kanavaa pitkin, josta osa kulkee Venäjän alueella. Venäjän helmikuussa 2022 aloittama hyökkäyssota Ukrainassa tuo epävarmuutta Saimaan kanavaan käyttöön ja muun muassa suunniteltu kanavan sulkujen pidennys on toistaiseksi peruttu. Sulkujen pidennys olisi tuonut mahdollisuuden suuremman ja taloudellisesti paremman kannattavan risteilyaluksen liikennöinnistä meri- ja järviolueen välillä. Risteilyliikenteen ja -kohteiden kehittämisessä on kuitenkin hyvä muistaa, että kyse on pitkäjänteisestä työstä ja kehittyminen tulevaisuuden risteilykohteeksi voi viedä jopa kymmenen vuotta. Tärkeää on, että alueille tehdään toimia, jotka kehittävät matkailua yleensä, oli kyse sitten risteily- tai muunlaisesta matkailusta.

Lähteet

Arctic Treehouse Hotel, <https://arctictreehousehotel.com/>

AmaWaterways, <https://www.amawaterways.com/>

Condé Nast Traveler Magazine 2021, <https://www.cntraveller.com/>

Cruise Lines International Association, <https://cruising.org/en-gb>

Havila Voyages, <https://www.havilavoyages.com/>

Hurtigruten, <https://global.hurtigruten.com/destinations/norway/>

Rovos Rail, <https://rovos.com/>

Silversea, <https://www.silversea.com/>

Swan Hellenic, <https://www.swanhellenic.com/>

Travel and Leisure Magazine 2022, <https://www.travelandleisure.com/>

Viking River Cruises, <https://www.vikingrivercruises.com/>

Kilpailija-analyysi on tehty osana Uusi risteilytuote Suomenlahdelle ja Saimaalle – hanketta. Tiedot on koonnut projektipäällikkö Timo Rissanen.